

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันขุณยภัยของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยขุณยภัย สำรวจและรวบรวมวิธีการป้องกันขุณยภัย และพฤติกรรมการป้องกันขุณยภัยของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 403 ครัวเรือน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบ่งการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยขุณยภัย

วิธีการป้องกันขุณยภัย

พฤติกรรมการป้องกันขุณยภัย

ข้อมูลทั่วไป

1. คุณลักษณะทางด้านประชากร ตัวแทนครัวเรือนตัวอย่างที่ศึกษา มีจำนวน 403 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.5 อายุเฉลี่ย 44.87 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.05 ปี) มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี ร้อยละ 25.1 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.7 และนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 55.8 กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.0 มีการประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือ ค้าขายเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 43.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,650.62 บาท (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15,547.02 บาท) และร้อยละ 41.9 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะทางด้านประชากร (n = 403 คราวเรือน)

คุณลักษณะทางด้านประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	123	30.5
หญิง	280	69.5
อายุ		
15 - 24 ปี	31	7.7
25 - 34 ปี	79	19.6
35 - 44 ปี	101	25.1
45 - 54 ปี	85	21.1
55 - 64 ปี	62	15.4
65 - 74 ปี	32	7.9
ตั้งแต่ 75 ปี ขึ้นไป	13	3.2
ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 44.87 $\pm$ 15.05 ค่ามัธยฐาน = 43.00 ค่าต่ำสุด = 15.00		
ค่าสูงสุด = 85.00		
สถานภาพสมรส		
คู่	281	69.7
โสด	63	15.6
หม้าย	40	9.9
หย่า/ แยกกันอยู่	19	4.7
ศาสนา		
พุทธ	225	55.8
อิสลาม	177	43.9
คริสต์	1	0.2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	137	34.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	78	19.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	59	14.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะทางด้านประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา (ต่อ)	48	11.9
ปริญญาตรี	45	11.2
ปวช./ ปวส.	19	4.7
ไม่ได้เรียนหนังสือ	15	3.7
อนุปริญญา	2	0.5
ปริญญาโทหรือสูงกว่า		
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว หรือ ค้าขาย	174	43.1
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	107	26.6
รับจ้างทั่วไป	75	18.6
ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ	17	4.2
รับราชการ/ พนักงานของรัฐ	14	3.5
ลูกจ้างในบริษัทเอกชน	12	3.1
เกษตรกรรวม	3	0.7
รัฐวิสาหกิจ	1	0.2
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	169	41.9
5,001 - 10,000 บาท	157	39.0
10,001 - 15,000 บาท	32	7.9
15,001 - 20,000 บาท	18	4.5
20,001 - 25,000 บาท	8	2.0
25,001 - 30,000 บาท	7	1.7
ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	12	3.0
ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9,650.62 $\pm$ 15,547.02 ค่ามัธยฐาน = 6000.00 ค่าต่ำสุด		
คือ ไม่มีรายได้ ค่าสูงสุด = 200,000.00		

2. ลักษณะที่อยู่อาศัยและสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นบ้านคอนกรีต ร้อยละ 60.0 และเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 78.4 มีจำนวนสมาชิก 4 - 6 คน ร้อยละ 49.1 มีครัวเรือนที่มีสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 29.0 ครัวเรือนที่มีสมาชิก อายุ 6 - 12 ปี ร้อยละ 36.5 ครัวเรือนที่มีสมาชิกอายุ 13 - 18 ปี ร้อยละ 36.5 และครัวเรือนที่มีสมาชิก อายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.2 เมื่อคิดรวมสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดจะเท่ากับ 1,733 คน ประกอบด้วย สมาชิกที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 157 คน สมาชิกที่มีอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 208 คน สมาชิกที่มีอายุ 13 - 18 ปี จำนวน 219 คน และสมาชิกที่มีอายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป จำนวน 1,149 คน รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ลักษณะที่อยู่อาศัยและสมาชิกในครัวเรือน (n = 403 ครัวเรือน)

ลักษณะที่อยู่อาศัยและสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย		
บ้านคอนกรีต	242	60.0
บ้านกึ่งไม้งัดคอนกรีต	107	26.6
บ้านไม้	50	12.4
อื่น ๆ	4	1.0
ประเภทครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	316	78.4
ครอบครัวขยาย	87	21.6
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 - 3 คน	156	38.7
4 - 6 คน	198	49.1
ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป	49	12.2
ฐานนิยม 4 คน รวมจำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด 1,733 คน		
จำนวนสมาชิกอายุน้อยกว่า 5 ปี		
มี	117	29.0
ไม่มี	286	71.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะที่อยู่อาศัยและสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกอายุ 6 - 12 ปี		
มี	147	36.5
ไม่มี	256	63.5
จำนวนสมาชิกอายุ 13 - 18 ปี		
มี	147	36.5
ไม่มี	256	63.5
จำนวนสมาชิกอายุ ตั้งแต่ 19 ปี ขึ้นไป		
มี	402	99.8
ไม่มี	1	0.2

ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยุงลาย

จากการสำรวจประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยุงลาย ด้วยแบบสัมภาษณ์ในครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 403 ครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างมีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อมาโดยุงลาย 104 ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 25.8 ในจำนวนครัวเรือนที่มีประวัติการเจ็บป่วย พบว่า มีการเจ็บป่วยเพียง 1 โรค จำนวน 91 ครัวเรือน และ เจ็บป่วย 2 โรค จำนวน 13 ครัวเรือน หรือคิดเป็น ร้อยละ 87.5 และ 12.5 ตามลำดับ (รายละเอียดดังตารางที่ 4)

หากพิจารณาแยกเป็นรายโรค พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างมีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 29 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.2 และส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่เจ็บป่วยครัวเรือนละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 ของครัวเรือนที่มีสมาชิกเคยเจ็บป่วย สมาชิกในครัวเรือนที่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกมีอายุเฉลี่ย 12.51 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.99 ปี) กลุ่มอายุที่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 6-12 ปี ร้อยละ 53.8 และส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเพียงครั้งเดียว ร้อยละ 89.7 สำหรับการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อ ยุงลาย พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างมีประวัติการเจ็บป่วย จำนวน 88 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.8 และส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่เจ็บป่วยครัวเรือนละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ของครัวเรือนที่มีสมาชิกเคยเจ็บป่วย สมาชิกในครัวเรือนที่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อยุงลายมีอายุเฉลี่ย 30.44 ปี

(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.63 ปี) กลุ่มอายุที่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้วคข้อขงลยมกที่สุด คือ กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป ร้อยละ 71.8 และส่วนใหญ่มกมีการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้วคขงลยเพียง ครั้งเดียว ร้อยละ 97.1 (รยละเอียดดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อนำโดยขงลย

ประวัติการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อนำโดยขงลย	(n = 403 คร้วเรือน)	
เคยเจ็บป่วย	104	25.8
ไม่เคยเจ็บป่วย	299	74.2
จำนวนโรคติดต่อนำโดยขงลยที่เจ็บป่วย	(n = 104 คร้วเรือน)	
เจ็บป่วย 1 โรค	91	87.5
เจ็บป่วย 2 โรค	13	12.5

ตารางที่ 5 ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อนำโดยขงลยแยกรายโรค

ประวัติการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้วคข้อขงลย	(n = 403 คร้วเรือน)	
เคยเจ็บป่วย	29	7.2
ไม่เคยเจ็บป่วย	374	92.8
จำนวนสมาชิกที่เจ็บป่วยด้วยโรคไข้วคข้อขงลย	(n = 29 คร้วเรือน)	
คร้วเรือนละ 1 คน	21	72.4
คร้วเรือนละ 2 คน	7	24.1
คร้วเรือนละ 4 คน	1	3.5
รวมจำนวนสมาชิกที่เคยเจ็บป่วยเท่ากับ 39 คน		
อายุขณะเจ็บป่วยด้วยโรคไข้วคข้อขงลยของสมาชิกที่เคยเจ็บป่วย	(n = 39 คน)	
น้อยกว่า 5 ปี	7	17.9
6 - 12 ปี	21	53.8
13 - 18 ปี	5	12.9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประวัติการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 19 ปี ขึ้นไป	6	15.4
ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.51 $\pm$ 9.99 ค่ามัธยฐาน = 10.00 ค่าต่ำสุด = 1.00 ค่าสูงสุด = 49.00		
จำนวนครั้งที่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก	(n = 39 คน)	
1 ครั้ง	35	89.7
2 ครั้ง	3	7.7
3 ครั้ง	1	2.6
การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อขุงลาย	(n = 403 ครั้วเรือน)	
เคยเจ็บป่วย	88	21.8
ไม่เคยเจ็บป่วย	315	78.2
จำนวนสมาชิกที่เจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อขุงลาย	(n = 88 ครั้วเรือน)	
ขุงลาย		
ครั้วเรือนละ 1 คน	47	53.3
ครั้วเรือนละ 2 คน	18	20.5
ครั้วเรือนละ 3 คน	13	14.8
ครั้วเรือนละ 4 คน	6	6.8
ครั้วเรือนละ 5 คน	2	2.3
ครั้วเรือนละ 7 คน	2	2.3
รวมจำนวนสมาชิกที่เคยเจ็บป่วยเท่ากับ 170 คน		
อายุขณะเจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อขุงลาย	(n = 170 คน)	
น้อยกว่า 5 ปี	6	3.5
6-12 ปี	20	11.8
13-18 ปี	22	12.9
ตั้งแต่ 19 ปี ขึ้นไป	122	71.8
ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 30.44 $\pm$ 17.63 ค่ามัธยฐาน = 26.50 ค่าต่ำสุด = 2.00 ค่าสูงสุด = 90.00		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประวัติการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่เจ็บป่วยด้วยโรคไข้ปวดข้อยุงลาย	(n = 39)	
1 ครั้ง	165	97.1
2 ครั้ง	5	2.9

วิธีการป้องกันยุงลายกัด

1. วิธีการป้องกันยุงลายกัด จากครัวเรือนตัวอย่างทั้ง 403 ครัวเรือน พบว่า 3 วิธีป้องกันยุงลายกัดที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ เปิดพัดลมไถ่ยุง ร้อยละ 89.1 ติดมุ้งลวดในบ้านเรือน ร้อยละ 57.6 และนอนในมุ้ง ร้อยละ 51.4 แต่หากแยกเป็นระดับของการป้องกัน พบว่า ครัวเรือนมีการป้องกันยุงลายกัดในระดับบุคคลด้วยการเปิดพัดลมไถ่ยุงมากที่สุด ร้อยละ 89.1 รองลงมา คือ การนอนในมุ้ง ร้อยละ 51.4 ใช้ไม้ติดยุงไฟฟ้า ร้อยละ 39.5 ทายากันยุง ร้อยละ 19.1 และทาแป้งไถ่ยุง ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ ส่วนการป้องกันระดับครอบครัว พบว่า มีการป้องกันยุงลายกัดด้วยการติดมุ้งลวดในบ้านเรือนมากที่สุด ร้อยละ 57.6 รองลงมา คือ การจุดยากันยุง ร้อยละ 37.2 ฉีดพ่นด้วยสารเคมี ร้อยละ 35.2 ใช้เครื่องไถ่ยุงไฟฟ้า ร้อยละ 8.9 และใช้สมุนไพรไถ่ยุง ร้อยละ 8.2 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วิธีการป้องกันยุงลายกัด (n= 403 ครั้วเรือน)

วิธีการป้องกันยุงลายกัด	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		ลำดับ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การป้องกันระดับบุคคล					
เปิดพัดลมไต่ยุง	359	89.1	44	10.9	1
นอนในมุ้ง	207	51.4	196	48.6	3
ใช้ไม้ตียุงไฟฟ้า	159	39.5	244	60.5	4
ทายากันยุง	77	19.1	326	80.9	7
ทาแป้งไต่ยุง	10	2.5	393	97.5	10
การป้องกันระดับครอบครัว					
ติดมุ้งลวดในบ้านเรือน	232	57.6	171	42.4	2
จุดยากันยุง	150	37.2	253	62.8	5
ฉีดพ่นด้วยสารเคมี	142	35.2	261	64.8	6
ใช้เครื่องไต่ยุงไฟฟ้า	36	8.9	367	91.1	8
ใช้สมุนไพรไต่ยุง	33	8.2	370	91.8	9

เมื่อพิจารณาวิธีการป้องกันยุงลายกัดในภาพรวมรายครั้วเรือน พบว่า ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการป้องกันยุงลายกัดร่วมกันมากกว่า 1 วิธีในการดำเนินชีวิตประจำวัน ร้อยละ 94.3 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนวิธีการป้องกันยุงลายกัดรายครั้วเรือน (n = 403 ครั้วเรือน)

จำนวนวิธีการป้องกันยุงลายกัด	จำนวน	ร้อยละ
ใช้เพียงวิธีเดียว	23	5.7
ใช้วิธีอื่นร่วมด้วย	380	94.3
รวม	403	100.0

สำหรับการใช้วิธีการป้องกันยุงลายกักร่วมกันในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของครัวเรือน ตัวอย่าง พบว่า มีรูปแบบการใช้วิธีการป้องกันยุงลายกักร่วมกันทั้งหมด 126 รูปแบบ รายละเอียดดังตารางที่ 25 โดยรูปแบบที่ใช้กันเป็นส่วนมาก คือ การเปิดพัดลมไถ่ยุงร่วมกับติดมุ้งลวดในบ้านเรือน ร้อยละ 6.7 รองลงมา คือ เปิดพัดลมไถ่ยุงร่วมกับนอนในมุ้งและจุดยากันยุง ร้อยละ 6.5 เปิดพัดลมไถ่ยุงร่วมกับนอนในมุ้ง ร้อยละ 5.7 เปิดพัดลมไถ่ยุงร่วมกับใช้ไม้ตียุงไฟฟ้าและติดมุ้งลวดในบ้านเรือน ร้อยละ 3.7 และเปิดพัดลมไถ่ยุงร่วมกับใช้ไม้ตียุงไฟฟ้า ฉีดพ่นด้วยสารเคมี และติดมุ้งลวดในบ้านเรือน ร้อยละ 3.0 รายละเอียดดังตารางที่ 25

2. เหตุผลที่ใช้และไม่ใช้วิธีการป้องกันยุงลายกักรแต่ละวิธี เหตุผลในการเลือกใช้และไม่ใช้วิธีการป้องกันยุงลายกักรแต่ละวิธี จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่าง พบดังต่อไปนี้

2.1 การป้องกันระดับบุคคล (รายละเอียดดังตารางที่ 18)

2.1.1 เหตุผลที่มีการป้องกันยุงลายกักรด้วยการใช้พัดลมไถ่ยุง ส่วนมากเนื่องจากสามารถคลายร้อนได้ด้วย ร้อยละ 44.3 สามารถป้องกันยุงได้ดี ร้อยละ 36.8 และสะดวกในการใช้ ร้อยละ 28.1 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช้ ส่วนมากเนื่องจาก มีการติดเครื่องปรับอากาศในบ้าน ร้อยละ 36.4 สิ้นเปลืองไฟฟ้า ร้อยละ 29.6 และใช้แล้วไม่ได้ผล ร้อยละ 22.7 เป็นต้น

2.1.2 เหตุผลที่มีการป้องกันยุงกักรด้วยการนอนในมุ้ง ส่วนใหญ่เนื่องจากสามารถป้องกันยุงได้ดี ร้อยละ 76.3 สะดวกในการใช้ ร้อยละ 25.1 และใช้ได้นาน ร้อยละ 5.3 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช้การนอนในมุ้งส่วนมากเนื่องจาก มีการป้องกันโดยมุ้งลวดแล้ว ร้อยละ 42.9 รู้สึกอึดอัดเมื่อนอนในมุ้ง ร้อยละ 15.8 และรู้สึกหายใจไม่ออก หรือหายใจไม่สะดวกเมื่อนอนในมุ้ง ร้อยละ 7.7 เป็นต้น

2.1.3 เหตุผลในการป้องกันยุงกักรด้วยการใช้ไม้ตียุงไฟฟ้า ส่วนใหญ่เนื่องจาก สะดวกในการใช้ ร้อยละ 56.6 สามารถฆ่ายุงได้ด้วย ร้อยละ 21.1 และ สามารถป้องกันยุงได้ดี 15.1 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช้ ส่วนมากเนื่องจาก มีราคาแพง ไม่มีเงินเพียงพอที่จะซื้อมาใช้เป็นประจำ ร้อยละ 19.7 เสียง่าย ร้อยละ 19.3 และ ยุงยาก ไม่สะดวกในการใช้ ร้อยละ 13.9 เป็นต้น

2.1.4 เหตุผลในการป้องกันยุงกักรด้วยการทายากันยุง ส่วนมากเนื่องจาก สามารถป้องกันและไถ่ยุงได้ดี ร้อยละ 48.1 สะดวกในการใช้ ร้อยละ 44.2 และ หาซื้อง่าย ร้อยละ 16.9 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช้ ส่วนมากเนื่องจาก เหนียวเหนอะหนะขณะใช้ ร้อยละ 23.6 ไม่ชอบกลิ่นของยาทาากันยุง (กลิ่นเหม็น) ร้อยละ 14.7 และ มีความยุ่งยาก ไม่สะดวกในการใช้ ไม่มีเวลาใช้ ร้อยละ 11.4 เป็นต้น

2.1.5 เหตุผลในการป้องกันยุงกักรด้วยการทาแป้งไถ่ยุง ส่วนมากเนื่องจาก สามารถป้องกันยุงได้ดี ร้อยละ 30.0 สะดวก ใช้ง่าย ร้อยละ 30.0 และ กลิ่นหอม ร้อยละ 20.0 สำหรับเหตุผล

ที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก ไม่รู้จัก หรือไม่ทราบว่ามีแปรงไถ่ ร้อยละ 30.3 ยุ่งยาก ไม่สะดวกในการใช้ ไม่มีเวลาใช้ ร้อยละ 13.5 และป้องกันโดยวิธีอื่นแล้ว เช่น พัดลม มุ้งลวด ขาตากันยุง และ สารเคมี ร้อยละ 10.2 เป็นต้น

2.2 การป้องกันระดับครอบครัว (รายละเอียดดังตารางที่ 19)

2.2.1 เหตุผลในการป้องกันด้วยการติดมุ้งลวดในบ้านเรือน พบว่า ส่วนใหญ่เนื่องจาก สามารถป้องกันยุงได้ดี ร้อยละ 80.6 มีผู้ให้เหตุผลว่า สะดวก ไม่ยุ่งยาก เนื่องจากติดเพียงครั้งเดียว ร้อยละ 32.8 และบอกว่าปลอดภัยไม่มีอันตราย ร้อยละ 23.3 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก มีราคาแพง ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสูง ร้อยละ 34.5 ยุ่งยาก ลักษณะบ้านไม่เอื้ออำนวย ร้อยละ 25.2 และ มีการป้องกันโดยมุ้งแล้ว ร้อยละ 18.7 เป็นต้น

2.2.2 เหตุผลในการป้องกันด้วยการจุดยากันยุง พบว่า สามารถป้องกันและไล่ยุงได้ดี ร้อยละ 68.0 สะดวก รองลงมาหาซื้อง่าย ร้อยละ 30.0 และ มีราคาถูก ร้อยละ 10.0 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก ไม่ชอบกลิ่นของยากันยุง (กลิ่นเหม็น) ร้อยละ 46.3 มีอาการแพ้ และเป็นโรคประจำตัว เช่น ภูมิแพ้ หอบหืด ร้อยละ 18.2 และ กลัวอันตรายจากสารเคมี ร้อยละ 10.3 เป็นต้น

2.2.3 เหตุผลในการป้องกันด้วยการฉีดพ่นด้วยสารเคมี ส่วนมากเนื่องจาก สะดวกในการใช้ ร้อยละ 35.9 สามารถฆ่ายุงได้ดี ร้อยละ 23.9 และ สามารถป้องกันยุงได้ดี ร้อยละ 20.4 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก กลัวอันตรายจากสารเคมี ร้อยละ 31.0 ไม่ชอบกลิ่นของสารเคมี (กลิ่นเหม็น) ร้อยละ 26.1 และ มีอาการแพ้ และเป็นโรคประจำตัว เช่น ภูมิแพ้ หอบหืด ร้อยละ 1.0 เป็นต้น

2.2.4 เหตุผลในการป้องกันด้วยการใช้เครื่องไล่ยุงไฟฟ้า ส่วนใหญ่เนื่องจาก สามารถไล่ยุงได้ดี ร้อยละ 77.8 สะดวกในการใช้ ร้อยละ 22.2 และ ไม่มีกลิ่น และควัน ร้อยละ 11.1 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก มีราคาแพง ไม่มีเงินเพียงพอที่จะซื้อมาใช้เป็นประจำ ร้อยละ 36.2 ยุ่งยาก ไม่สะดวกในการใช้ ร้อยละ 10.9 และ เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ร้อยละ 9.3 เป็นต้น

2.2.5 เหตุผลในการป้องกันด้วยการใช้สมุนไพรไล่ยุง ส่วนมากเนื่องจาก สามารถไล่ยุงได้ดี ร้อยละ 42.4 มีความปลอดภัย ร้อยละ 27.3 และ ชอบกลิ่น/ กลิ่นหอม ร้อยละ 18.2 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช่ ส่วนมากเนื่องจาก ไม่ชอบกลิ่นของสมุนไพรไล่ยุง (กลิ่นเหม็น) ร้อยละ 23.2 ไม่รู้จัก หรือไม่ทราบว่ามีสมุนไพรไล่ยุง ไม่รู้จักวิธีใช้ ร้อยละ 21.6 และ ยุ่งยาก และไม่สะดวกในการใช้ ร้อยละ 21.6 เป็นต้น

3. การให้เหตุผลประกอบต่อการเลือกใช้วิธีการป้องกันยุงลายกัลดแต่ละวิธีรวมถึง

แหล่งที่มา นอกจากเหตุผลที่มีต่อวิธีการป้องกันยุงลายกัลดแล้ว ยังมีเหตุผลประกอบต่อการเลือกใช้วิธีการป้องกันยุงลายกัลดได้แก่ ผู้แนะนำ และยังรวมไปถึงแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในวิธีนั้นด้วย ดังนี้

3.1 การป้องกันระดับบุคคล (รายละเอียดดังตารางที่ 20)

3.1.1 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการเปิดพัดลมไถ่ยุงด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาแนะนำ ร้อยละ 76.3 รองลงมา คือ ได้รับคำแนะนำจาก คนในครั้วเรือน ร้อยละ 13.1 และ จากสื่อโฆษณา ร้อยละ 10.6 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 83.8 ร้านค้าในตัวเมือง ร้อยละ 22.1 และ ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

3.1.2 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการนอนในมุ้งด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาแนะนำ ร้อยละ 78.7 รองลงมา คือ การที่ได้เห็นคนอื่นใช้กันมานานแล้ว ร้อยละ 28.1 และ แนะนำโดยคนในครอบครัว ร้อยละ 7.7 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านค้าในตัวเมือง ร้อยละ 72.5 และ ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 34.8

3.1.3 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการใช้ไม้ติ่งไฟฟ้าด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาแนะนำ ร้อยละ 50.3 รองลงมา คือ การได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 22.1 และ จากสื่อโฆษณา ร้อยละ 15.7 เป็นต้น สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านค้าในตัวเมือง ร้อยละ 49.7 ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 41.5 และ ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 5.0

3.1.4 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการทายากันยุงด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาแนะนำ ร้อยละ 54.6 รองลงมา คือ ได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา ร้อยละ 29.9 และ คำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 11.7 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 66.2 รับแจกจากหน่วยงานราชการแจกให้ ร้อยละ 31.2 และ ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 18.2 เป็นต้น

3.1.5 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนมากจะใช้การป้องกันด้วยการทาแป้งไถ่ยุงด้วยตนเอง โดยไม่มีใครมาแนะนำ ร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 30.0 และ จากสื่อโฆษณา ร้อยละ 20.0 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้ายขายยา ร้อยละ 50.0 ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 30.0 และ ร้านค้าในตัวเมือง ร้อยละ 20.0

3.2 การป้องกันระดับครอบครัว (รายละเอียดดังตารางที่ 21)

3.2.1 ครอบครัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการติดมุ้งลวดในบ้านเรือนด้วยตนเอง โดยไม่มีใครแนะนำ ร้อยละ 62.1 รองลงมา คือ ได้รับคำแนะนำจากคนในครอบครัว ร้อยละ 16.0 และมีมุ้งลวดติดมากับบ้านแล้ว ร้อยละ 14.7 เป็นต้น สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ผู้รับจ้าง/ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้อยละ 84.1 และ โดยการติดตั้งเอง ร้อยละ 16.0

3.2.2 ครอบครัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการจุกดักกันยุงด้วยตนเอง โดยไม่มีใครแนะนำ ร้อยละ 62.0 รองลงมา คือ ได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา ร้อยละ 31.3 และคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 5.3 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 90.7 และ ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 9.3

3.2.3 ครอบครัวอย่างส่วนมากจะใช้การป้องกันด้วยการฉีดพ่นด้วยสารเคมีด้วยตนเอง โดยไม่มีใครแนะนำ ร้อยละ 38.0 รองลงมา คือ ได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา ร้อยละ 33.8 และคำแนะนำจากบุคคลในครัวเรือน ร้อยละ 19.9 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จาก ร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 69.0 ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 20.8 และ ร้านค้าในตัวเมือง ร้อยละ 14.1

3.2.4 ครอบครัวอย่างส่วนมากจะใช้การป้องกันด้วยใช้เครื่องไล่ยุงไฟฟ้า โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา ร้อยละ 41.7 รองลงมา คือ ใช้เองโดยไม่มีใครแนะนำ ร้อยละ 33.3 และ ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 16.7 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถหาซื้อได้จากร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 50.0 และ ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 50.0

3.2.5 ครอบครัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การป้องกันด้วยการใช้สมุนไพรไล่ยุงด้วยตนเอง โดยไม่มีใครแนะนำ ร้อยละ 87.9 รองลงมา คือ ได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 57.6 และ อาสาสมัครสาธารณสุข ร้อยละ 45.5 สำหรับแหล่งที่มาของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สามารถรับแจกได้จากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 48.5 นอกจากนี้ ยังสามารถทำใช้เองได้ ร้อยละ 24.2 และ หาซื้อได้จากร้านค้าในชุมชน ร้อยละ 21.2 เป็นต้น

4. ลักษณะการใช้วิธีการป้องกันยุงลายกัณฑ์แต่ละวิธี จากการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างพบว่า มีลักษณะการใช้วิธีการป้องกันยุงลายกัณฑ์ ดังต่อไปนี้

4.1 การป้องกันระดับบุคคล (รายละเอียดดังตารางที่ 22)

4.1.1 ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการเปิดพัดลมไล่ยุงครบทุกคนในครัวเรือน ร้อยละ 89.4 ใช้มากในเวลากลางคืน ร้อยละ 62.4 บริเวณที่ใช้มาก คือ

ห้องนั่งเล่น ร้อยละ 87.5 กิจกรรมขณะใช้ คือ นอน ร้อยละ 90.3 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 100.0

4.1.2 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการนอนในมุ้งครบทุกคนในครั้วเรือน ร้อยละ 73.4 ใช้มากในเวลากลางคืน ร้อยละ 100.0 บริเวณที่ใช้มาก คือ ห้องนอน หรือบริเวณที่ใช้นอน ร้อยละ 100.0 กิจกรรมขณะใช้ คือ นอน ร้อยละ 100.0 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 79.2

4.1.3 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการใช้ไม้ติ่งไฟฟ้าครบทุกคนในครั้วเรือน ร้อยละ 80.5 ใช้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 61.1 บริเวณที่ใช้มาก คือ ท่อทึ่บ้าน ร้อยละ 93.1 กิจกรรมขณะใช้ คือ ดูโทรทัศน์ ร้อยละ 54.1 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 71.7

4.1.4 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการทายากันยุงครบทุกคนในครั้วเรือน ร้อยละ 63.6 ใช้มากในเวลากลางคืน ร้อยละ 35.1 บริเวณที่ใช้มาก คือ ฝา ร้อยละ 93.5 กิจกรรมขณะใช้ คือ นั่งเล่น พักผ่อน ร้อยละ 70.1 มีการใช้โดยทาเพียง 1 ครั้งต่อวัน ร้อยละ 50.7 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 40.3

4.1.5 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการทาแป้งไ้ยุงเพียงบางคนในครั้วเรือน ร้อยละ 60.0 ใช้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 50.0 บริเวณที่ใช้มาก คือ แขนและขา ร้อยละ 100.0 กิจกรรมขณะใช้ คือ ดูโทรทัศน์ ร้อยละ 50.0 มีการใช้โดยทาเพียง 1 ครั้งต่อวัน ร้อยละ 50.0 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ หรือ 1 - 2 วัน ร้อยละ 50.0

4.2 การป้องกันระดับครอบครัว (รายละเอียดดังตารางที่ 23)

4.2.1 ครั้วเรือนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้มุ้งลวด มีการติดมุ้งลวดมากที่สุดบริเวณท่ั่วทั้งบ้าน ร้อยละ 100.0

4.2.2 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการจุกยากันยุงครบทุกคนในครั้วเรือน ร้อยละ 61.3 ใช้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 79.3 บริเวณที่ใช้มาก คือ ห้องนอน ร้อยละ 62.7 กิจกรรมขณะใช้ คือ นอน ร้อยละ 76.0 และมีการใช้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 39.3

4.2.3 ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการฉีดพ่นด้วยสารเคมีเพียงบางคนในครั้วเรือน ร้อยละ 50.7 ใช้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 38.0 บริเวณที่ใช้มาก คือ ท่ั่วทั้งบ้าน ร้อยละ 37.3 กิจกรรมขณะใช้ คือ นอน ดูโทรทัศน์ และทำกับข้าว ร้อยละ 24.7 และมีการใช้ 1 - 2 วันในสัปดาห์ ร้อยละ 31.0

4.2.4 คริวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการใช้การป้องกันโดยการใช้เครื่องไต้ยงไฟฟ้า เพียงบางคนในคริวเรือน ร้อยละ 66.7 ใ้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 77.8 บริเวณที่ใ้มาก คือ ห้องนอน ร้อยละ 69.4 กิจกรรมขณะใ้ คือ ทำงาน ร้อยละ 77.8 และมีการใ้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 52.8

4.2.5 คริวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ใ้ตะไคร้หอมเป็นสมุนไพรไต้ยง ร้อยละ 81.8 อยู่ในรูปของสเปรย์ตะไคร้หอมสำหรับฉีด ร้อยละ 72.7 มีการใ้เพียงบางคนในคริวเรือน ร้อยละ 54.6 ใ้มากในเวลาหัวค่ำ ร้อยละ 42.4 บริเวณที่ใ้มาก คือ ห้องนั่งเล่น ร้อยละ 66.7 กิจกรรมขณะใ้ คือ นอน ร้อยละ 75.8 และมีการใ้ทุกวันในสัปดาห์ ร้อยละ 33.3

พฤติกรรมกรป้องกันยุงลายกัด

1. การป้องกันยุงลายกัดขณะทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จากการสำรวจพฤติกรรมกรป้องกันยุงลายกัด พบว่า ในชีวิตประจำวันของคริวเรือนตัวอย่าง มีกิจกรรมที่มีการป้องกันยุงลายกัด 8 กิจกรรม คือ ทำงาน นอนกลางวัน ประกอบอาหาร รับประทานอาหาร นั่งเล่นหรือพักผ่อน ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ และนอน ซึ่งมีการใ้วิธีการป้องกันยุงลายกัด ดังนี้

1.1 การป้องกันยุงลายกัดขณะทำงาน พบว่า คริวเรือนตัวอย่างป้องกันยุงลายกัดโดยการเปิดพัดลมไต้ยงมากที่สุด ร้อยละ 73.2 รองลงมา คือ ใช้เครื่องไต้ยงไฟฟ้า ร้อยละ 6.9 และฉีดพ่นด้วยสารเคมี ร้อยละ 5.9 ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การป้องกันยุงลายกัดขณะทำงาน

วิธีการป้องกันยุงลายกัด (n = 403 คริวเรือน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดพัดลม	295	73.2	108	26.8
เครื่องไต้ยงไฟฟ้า	28	6.9	375	93.1
ฉีดพ่นด้วยสารเคมี	24	5.9	379	94.1
จุกยกันยุง	24	5.9	379	94.1
ทายากันยุง	8	2.0	395	98.0
สมุนไพรไต้ยง	7	1.7	396	98.3
ทาแป้งไต้ยง	3	0.7	400	99.3

1.2 การป้องกันขุลงลายกัคขณะนอนกลางวัน พบว่า ครั้วเรือนตัอย่างป้องกันขุลงลายกัค โดยการเป็ดพัคลมไล่ขุลง และนอนในมุ้ง ร้อยละ 73.9 และ 3.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การป้องกันขุลงลายกัคขณะนอนกลางวัน

วิธีการป้องกันขุลงลายกัค (n=403 ครั้วเรือน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็ดพัคลม	298	73.9	105	26.1
นอนในมุ้ง	14	3.5	389	96.5

1.3 การป้องกันขุลงลายกัคขณะประกอบอาหาร พบว่า ครั้วเรือนตัอย่างป้องกันขุลงลายกัค โดยการเป็ดพัคลมไล่ขุลงมากที่สุด ร้อยละ 64.0 รองลงมา คือ การจุคยักันขุลง ร้อยละ 13.7 และฉิดพ่นคั้วยสารเคมี ร้อยละ 8.7 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การป้องกันขุลงลายกัคขณะประกอบอาหาร

วิธีการป้องกันขุลงลายกัค (n = 403 ครั้วเรือน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็ดพัคลม	258	64.0	145	36.0
จุคยักันขุลง	55	13.7	348	86.3
ฉิดพ่นคั้วยสารเคมี	35	8.7	368	91.3
ทายากันขุลง	12	3.0	391	97.0
สมุนไพรรไล่ขุลง	8	2.0	395	98.0
ไม้ติขุลงไฟฟ้า	8	2.0	395	98.0

1.4 การป้องกันขุลงลายกัคขณะรับประทานอาหาร พบว่า ครั้วเรื้อนตั๋อย่างป้องกันขุลงลายกัคโดยการเปิดพัคตลมไล่งุ่่มากที่สุด ร้อยละ 73.9 รองลงมา คือ จุคยักันขุลง ร้อยละ 10.4 และทายากันขุลง ร้อยละ 6.2 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การป้องกันขุลงลายกัคขณะรับประทานอาหาร

วิธีการป้องกันขุลงลายกัค (n = 403 ครั้วเรื้อน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดพัคตลม	298	73.9	105	26.1
จุคยักันขุลง	42	10.4	361	89.6
ทายากันขุลง	25	6.2	378	93.8
ฉิดพ่นด้วยสารเคมี	19	4.7	384	95.3
สมุ่ไพรไล่งุ่	8	2.0	395	98.0

1.5 การป้องกันขุลงลายกัคขณะนั่งเล่นหรือพัคผ่อน พบว่า ครั้วเรื้อนตั๋อย่างป้องกันขุลงลายกัคโดยการเปิดพัคตลมไล่งุ่่มากที่สุด ร้อยละ 63.0 รองลงมา คือ ไม้ต้ยุงไฟฟ้า ร้อยละ 18.9 และจุคยักันขุลง ร้อยละ 14.4 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การป้องกันขุลงลายกัคขณะนั่งเล่นหรือพัคผ่อน

วิธีการป้องกันขุลงลายกัค (n = 403 ครั้วเรื้อน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดพัคตลม	254	63.0	149	37.0
ไม้ต้ยุงไฟฟ้า	76	18.9	327	81.1
จุคยักันขุลง	58	14.4	345	85.6
ทายากันขุลง	54	13.4	349	86.6
ฉิดพ่นด้วยสารเคมี	34	8.4	369	91.6
สมุ่ไพรไล่งุ่	18	4.5	385	95.5
เครื่องไล่งุ่ไฟฟ้า	6	1.5	397	98.5
ทานเป้งไล่งุ่	2	0.5	401	99.5

1.8 การป้องกันขุลงลายกัฒณะนอน พบว่า ครั้วเรื้อนตั๋ออย่างป้องกันขุลงลายกัฒโดยการเป็ดพัฒลมไล่ขุลงมากที่สุค ร้อยละ 80.4 ร่องลงมา คื๋อ นอนในห้องที่ติคมั่งลวค ร้อยละ 57.6 และนอนในมั่ง ร้อยละ 51.4 คังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การป้องกันขุลงลายกัฒณะนอน

วิธีการป้องกันขุลงลายกัฒ (n=403 ครั้วเรื้อน)	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็ดพัฒลม	324	80.4	79	19.6
มั่งลวค	232	57.6	171	42.4
นอนในมั่ง	207	51.4	196	48.6
จุคยากันขุลง	114	28.3	289	71.7
นิคพ่นคัวยสารเคมี	35	8.7	368	91.3
เครื่องไล่ขุลงไฟฟ้า	27	6.7	376	93.3
สมุนไพรรไล่ขุลง	25	6.2	378	93.8
ทายากันขุลง	10	2.5	393	97.5

2. การป้องกันขุลงลายกัฒในครั้วเรื้อนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี นอกจากการป้องกันขุลงลายกัฒตามกิจกรรมในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีการป้องกันขุลงลายกัฒในครั้วเรื้อนตั๋ออย่างที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี เนื่งจากร เด็กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เสี่ยงค่อการ ใต้รับผลกระทบจากรการป้องกันขุลงลายกัฒ เช่น พิษหรือการแพ้จากรการป้องกันโดยวิธีต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการเจ็บป่วยด้วยโรคติคค่อนำโดยขุลงลายอันเกิดจากรการป้องกันขุลงลายกัฒที่ไม่ได้ผล

จากรการศึกษา พบว่า ในครั้วเรื้อนตั๋ออย่างที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี จะนิชมป้องกันขุลงลายกัฒคัวยการเป็ดพัฒลมไล่ขุลงมากที่สุค ร้อยละ 93.2 ร่องลงมา คื๋อ นอนในมั่ง ร้อยละ 67.5 และนอนในห้องที่ติคมั่งลวค ร้อยละ 52.1 คังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การป้องกันขงลายกัคในครวเรอนตัวอยางที่มีเด็กอายุนอยกวา 5 ปี

วิธีการป้องกันขงลายกัค (n=117 ครวเรอน)	ปฏิบัติ		ไมปฏิบัติ	
	จํานวน	รอยละ	จํานวน	รอยละ
เป็ดพัคลม	109	93.2	8	6.8
นอนในมุง	79	67.5	38	32.5
มุงลวด	61	52.1	56	47.9
ไมตียุงไฟฟา	54	46.2	63	53.8
จูดขากันขง	44	37.6	73	62.4
ฉีคพนคัวยสารเคมี	37	31.6	80	68.4
ทากันขง	26	22.2	91	77.8
เครื่องไลขงไฟฟา	14	12.0	103	88.0
สมุนไพรรไลขง	10	8.6	107	91.4
ทาเป้งไลขง	4	3.4	113	96.6

3. การป้องกันขงลายกัคในครวเรอนที่มีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อนําโดย
ขงลาย จากการศีกษา พบวํ ครวเรอนตัวอยางที่มีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อนําโดยขงลาย
จะนิยมป้องกันขงลายกัคด้วยการเป็ดพัคลมไลขงมากที่สุด รอยละ 95.2 รองลงมา คือ นอนในมุง
รอยละ 65.4 และนอนในหองที่ติคมุงลวด รอยละ 51.9 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การป้องกันขงลายกัคในครวเรอนที่มีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคติดตอานาโดย
ขงลาย

วิธีการป้องกันขงลายกัค (n = 104 ครวเรอน)	ปฏิบัติ		ไมปฏิบัติ	
	จํานวน	รอยละ	จํานวน	รอยละ
เป็ดพัคลม	99	95.2	5	4.8
นอนในมุง	68	65.4	36	34.6
มุงลวด	54	51.9	50	48.1
ไมติขงไฟฟา	49	47.1	55	52.8
จูดยากันขง	45	43.3	59	56.7
ฉีคพนดวยสารเคมี	37	35.6	67	64.4
ทากันขง	26	25.0	78	75.0
สมุนไพโรไลขง	14	13.5	90	86.5
เครื่องไลขงไฟฟา	12	11.5	92	88.5
ทาเป้งไลขง	4	3.9	100	96.1